

HRVATSKA RIJEČ

Preplatna ciena: na godinu K. 12 — Za pò godine K. 6 — Za Šibenik na godinu donaslanje u kuću K. 12. — Za Inozemstvo na godinu K. 12 i suviše poštarski trošak. — Pojedini br. 10 para. — Plativo i utuživo u Šibeniku.

Izlazi sriedom i subotom

Uredništvo, uprava i Tiskara lista nalazi se u ulici Bazilike sv. Jakova. — Oglasi, priobčena pisma i zahvale tiskaju se po 30 para petiti redak po pogodbi. — Nefrankirana pisma ne primaju se. — Rukopisi se ne vraćaju.

Sastanak ruskog i njemačkog cara u Svinemünde.

Na 3 o. mj. sastadoše se ruski i njemački car u Svinemünde. Još prvo tog sastanka službene su novine naglasivale, da sastanak ne ima nikakve stanovite političke svrhe; da ruski car odvraća njemačkom caru posjet, učinjen otrog dvie godine u Biörkö; da sastanak ima samo rodbinski, osobni karakter. Nego to su obične diplomatske fraze, koje se opetuju skoro pri svakom sastanku vladara, a imaju svrhu, da pokriju eventualni politički neuspjeh sastanka.

Sastanak u Svinemündi je doisto od velike političke znamenitosti, a da imade i stanovitu političku svrhu, jamči nam prisutnost njemačkog državnog kancelira i ruskog ministra izvanjskih posala, koji se nahode u pratnji svojih vladara.

Kako je poznato savez između Francuzke i Rusije još postoji, ali samo na papiru: ne ima više između tih dviju država one prvobitne srdačnosti i iskrenosti, ne ima one odlučne spremnosti na međusobnu obranu, a ni mogućnosti uspješne obrane. Francuzka, kojoj prieti pogibelj od strane Njemačke, sklopila je ugovor sa Englezkom, približila se je Italiji, dogovorila se je sa Španjolskom. Ove činjenice, kao i unutrašnje političke prilike u Francuzkoj nisu mogle ostati bez utjecaja na odnošaje između Francuzke i Rusije, koja se je čutila sve to više osamljenom. Nesretni rat sa Japanom, unutrašnji nemiri i teške krize oslabili su ugled i moć Rusije. Francuzka danas malo računa na pomoć Rusije nešto zbog toga, što je vidi slabijom no prije, a nešto zbog naravne odvratnosti republikanske socijalistične države prema autokratskom sustavu, koji svjedjer u Rusiji vlada. S toga ni oficijozna današnja Rusija ne ima pouzdanja u francuzkog saveznika, te traži, da stvori sebi sjegurniji položaj, da se utvrdi prama vani što bolje moguće, eda uzmogne postaviti reda u vlastitoj kući i doći opet do prvašnje moći i ugleda. Tom namjerom Rusija je došla do sporazuma sa Austro-Ugarskom glede Balkana, čije države slavenske ne mogu joj za to biti osobito harne; Rusija, nakon sklopljenog mira sa Japanom, nastoji, da na mirne uredi još postojeće nesuglasice i sporove s tom državom; ovih je dana pak objavljeno svemu svijetu, da je Rusija sklopila ugovor sa svojim starim takmacem, sa Englezkom, glede srednje Azije, gdje su postojale ozbiljne opreke interesa između objiju država, tako, da, i ako sadržaj ugovora nije poznat, mora se držati, da su tim uredjeni međusobni odnošaji glede područja interesa, upliva i djelovanja objiju država u srednjoj Aziji. Nastojanje Rusije, da se na svim svojim granicama utvrdi uzpostavom dobrih odnošaja sa susjednim državama, dovelo je do sastanka ruskog cara sa njemačkim u Svinemündi. Ako je ovaj sastanak urodio potpunim sporazumom između Rusije i Njemačke, onda je dovršeno djelo ruske diplomatije: Rusija je na svim svojim granicama sigurna, i ne ima bojazni kakvog izvanjskog napadaja.

Zamjerno je, što je sastanak vladara sliedio odmah iz kako je bio konačno

sklopljen rusko-englezki ugovor glede srednje Azije; zamjerno je što je car Nikola istom sad, nakon dvie godine, kroz koje je bilo između Rusije i Njemačke neke slabo prikrite napetosti, odvratio posjet svom drugu caru Vilhelmu; i napokon zamjerno je, što car Nikola sad hoće da u glavi prijateljstvo sa Njemačkom, kad je Rusija u velikoj travici, kad je Duma razpuštena, kad simpatije ruskog naroda nisu nimalo okrenute prama Njemačkoj.

Uza sva uvjeravanja o prijateljstvu i dobrim odnošajim, ostaje ipak činjenica, da je Engleska najveći takmac i protivnik Njemačke. Možda kako se veli posjetom u Svinemündi hoće car Nikola, da brže bolje uvjeri njemačkog cara, kako rusko-englezki ugovor nije proti Njemačkoj naperen. Ali je možda i što drugo po sredi; valjda taj ugovor nije toliko povoljan po Rusiju, koja s toga odmah traži prijateljstvo Njemačke, da tim ojača moralnu poziciju; drugčije se ne bi mogao razmatčiti hitni nenadni sastanak odmah iz sklopljenja rusko-englezkog ugovora.

Svakako su unutrašnje prilike Rusije sklonile cara Nikolu, da se približi Njemačkoj. Hoće li ovo zblizenje biti ruskoj autokraciji od pomoći, da savlada živi pokret u tom velikom carstvu za ustav i slobodu, dvojimo jako. Ruski narod nije nikad gojio simpatija prama njemačkom narodu. Ovo ne treba dokazati; ta nitko nije Rusiju i njezin narod tako ocrnio pred svetom, kako su to učinili Niemci; nisu još predani zaboravi napadaji i ocrnjivanja u novinstvu, u književnosti sa strane njemačkih novinara, književnika, učenjaka i političara, da ne govorimo pak o postupku niemaca prama drugim slavenskim narodim, o njihovom Drangu i nametanju na uštrb gospodarstvenog i narodnog razvitka i napredka Slavena. Ogromna masa ruskog naroda neće pozdraviti zblizenje Rusije Njemačkoj jer će u njem uvidjeti poniženstvo i pokušaj, da se zatomi pokret za slobodom. Ostale slavenske narode spopasti će zebnja, videći da na sudbiny ruskog naroda imade sad Njemačka ne mali utjecaj, viideći da tako raste premoć i sila Niemaca, koji su vazda bili zatornici Slavena.

Zblizenje oficijozne Rusije sa Njemačkom u doba, kad se ruskom narodu neda da diše slobodnim duhom, kad su ostali slavenski narodi svjedjer potišteni, kad su prilike na Balkanu mutne i nesredjene, znači težak udarac za sve slavenske narode.

Jezično pitanje u Dalmaciji.

Više smo puta naglasili kako od cielog našeg političko-narodnog rada u posljednje doba nemamo vidljivih uspjeha. Požalili smo naše odnošaje, naše razpoloženje prema pitanjima, koja zasjecaju u obću korist našeg javnog narodnog života. Utvrdili smo, da nam je potrebna jednodušnost, koja nas jedino može pomaknuti i podati našem radu onaj energični impuls, koji treba, da prevlada i da podupone zamienit današnje naše strancarsko nametanje i međusobno kavganje.

To smo rekli u obće, a danas hoćemo da se posebice sa istog stanovišta pozabavimo jednim životnim našim narodnim pitanjem, bez riešenja kojega mi ostasmo uvijek slabi u našem makar najintenzivnijem nastojanju oko političke emancipacije našega naroda.

A to je upravo jezično pitanje, koje je još i danas uvijek na istome stepenu. Priznajemo, oko tog pitanja radilo se i nastojalo dosta, ali sve nije pomoglo uprav za to, što su stranačke naše žalostne prilike otvarale najudobniji put komodomone njegovome odgadjanju sa strane vlade, pa kao što se mi nismo žurili, da sredimo naše odnošaje, tako se ni vlada nije žurila da udovolji tome najopravdanijemu i najzakonitijemu zahtjevu naroda.

Napokon, usilovana ne samo čestom jednoglasnom tražbom narodnoga zastupstva već i silom okolnosti, vlada kao da se sklonila, da se zauzme za riešenje i jezičnog pitanja t. j. za uveđenje hrvatskog jezika u sve državne urede. U Saboru je preko svojih predstavnika i povjerenika izjavila, da je već u tu svrhu izradjena osnova, i da će to pitanje biti doskora dostojno riešenje.

No, kako nas svakolika vladina obećanja naučise pameti, tako i glede ovog pitanja vladinoj izjavi nismo pošli u susret s onim pouzdanjem, s kojim bi inače išli, da nismo već toliko puta bili naprosto izvarani i izigrani.

A jer mislimo da bi takovim igrama morao bit već jednom kraj, hoćemo danas da ne samo svu našu javnost u obće, već na osobit način napose upozorimo na ovo i naše narodno zastupstvo taman sada, kad nam glasovi eto najvećjaku da nismo daleko od otvora našeg sabora.

Eto dakle najljepše prilike našim zastupnicima, da se živo uhvate ovog toli važnog pitanja, da upitaju vladu, što je s tim njezinim projektom za uređenje jezičnog pitanja u Dalmaciji i da ju svojom jednodušnošću i odvaznošću prisile, da ga napokon iznese na pretres i da pitanje ovo bude riešeno.

Ne smiju oni trpjeti nikakvo dalnje odgadjanje, ne smiju vvažiti izpriku ministra njezikdan izkazanu, da se za uređenje ovog pitanja kupe još podatci. Podatci su tu već odavno, a najbolji je podatak taj, da u Dalmaciji 98% žiteljstva govori hrvatski.

Prema ovome velevažnome pitanju sva druga, kojima će se naš sabor imati da bavi, dolaze u drugu red. Velimo to za to, jer nam je kroz jasno, koliko bi se riešenjem istoga doprinijelo obćoj narodnoj koristi i narodnoj časti, koja je toliko trpjela i trpi s importacije i bahatosti nenarodne birokracije dosljedno sa zastopavljanja domaćih, narodnih sinova.

A to se je zivalo i zbiva, kako rekomo, za to, jer prezaokupljeni našim strancarskim unutarjim razmiricama nismo još uspjeli, da iztaknemo taj svoj zahtjev, to svoje pravo onakom i onolikom obćom jednodušnošću, kolika je nama potrebna, da se kao narod nametemo i da snagom te jednodušnosti prisilimo vladu, da nam to pravo podupone priznade, i da se okani daljnjih doskočica.

Čas je ne samo zgodan, već i odlučan. Svi, koliko nas je god što radimo za narodno dobro, što hoćemo da za nj radimo, moramo da izstupimo za uređenje jezičnog pitanja u Dalmaciji, a zastupnici, kao predstavnici narodne volje naći će se i opet složni, da za ovo narodno pravo podignu svi skupa svoj glas.

Naše novinstvo neka u ovaj čas zaboravi i napusti strancarska polemiziranja, koja samo još većma duhove uzrujavaju i onemogućuju jednodušnost i kvare ono narodno razpoloženje, bez kojega se ne da računati na prave i trajne političke uspjeha.

Sve što je narodno, sve što ljubi jezik narodna, materinsku rieč, za koju se borba kod Hrvata baš živo razmahala upravo u posljednje doba, treba da se sada skosne i da zabacivši doajakošnje ništene nesuglasice bude kroz suglasno i složno u velikom, opravdanom zahtjevu, da se tome jeziku naroda dađe svugdje častno mjesto ne samo prvenstva, već i gospodstva, da prestane njegov ostracizam iz državnih ureda, koji su tu, da služe sveukupnome narodu, a ne da mu stvaraju poteškoća, najmanje pak za to, da mu omalovažuju i gotovo posve izključuju jezik njegov koji mu je najdraži i najsvetiji, pa da ga zamjene onim njegovih ne samo političkih, već i narodnih protivnika.

Hrvatskom jeziku, kao jeziku naroda ove zemlje, moramo da izvježimo još sva ona mjesto, koja mu pripadaju, a koja su mu samo sa stanovite strane s nepravde i s neharosti zaniekana. Ta nepravda i ta neharost mora bit suzbijena, a do nas je, da u tom suzbijanju skupimo sve naše snage, ako hoćemo da sjajno pobedimo.

A ta pobjeda ne će biti samo za nas, bit će za ciele naše mladjie naraštaje, za ciele naša pozna pokoljenja, a olakotit će nam silno, u velike našu cjelokupnu borbu za izkup naših narodnih svetinja. Skinut ćemo sa sebe zazor, koji se već u ovo napredno doba, doba narodnosti, ne da više nikako trpjeti, a onada ćemo tekar moći kazati, da nam je rad, da nam je nastojanje imalo vidljiva uspjeha.

Za tim uspjehom doći će i drugi. Kad potisnemo prvi, najčvršći prebroj, drugi će i od sebe lako pasti.

Maknimo se, ne propuštajmo nijedne prigode, ni časa vremena, već se svi skupimo sada kao oko jedne stožine, da radimo, da izvježimo uređenje jezičnog pitanja u Dalmaciji, a zastupnici će na saboru sve to uvážiti i izvršiti svoju.

Materinska, hrvatska rieč mora da zavlada svugdje. Dolje s tudjinštinom.

Zadarski neredi.

Iz kaživanja očevidaca i raznih viesti zadarskog hrvatskog novinstva izlazi utvrđena činjenica, da su neredi zbivši se u Zadru u noći između nedjelje i ponedjeljka nadmašila sve dosadašnje neredi radi osobite smjelosti, kojom bijahu upriličeni; radi namjere, koja je vodila organizatore kad su svjetlino nauhucki, da do svanuća čeka zadarske izletnike; radi sudioništa obćinskog redarstva, i radi pasivnosti političke vlasti. I samo talijanski glasilo „Dalmata“ uvidja svu težinu dogadjaja, kad ih u zadnjem broju naprosto mimolazi, i jadicuje, da su svemu hrvati krivi, da hrvati izazivlju neredne i da „predobiju“ Zadar. Naprotiv izletnici ne na polazku iz Zadra ni na povratku nisu ni jednom rieči ni jednim poklikom pružili izliku obćinskoj bandi, da ih napadne. Vidi se, da su hrvati u Zadru krivi što su živi, da su od vlasti prepušteni na milost i nemilost obćinskoj bandi.

U Zadru, u glavnom gradu Dalmacije u sjedištu obćine, u kojoj žive do 30,000 hrvata i tek 3—4000 talijana, u sjedištu namjestništva i najviših sudskih, upravnih i autonomnih vlasti, većina obćinara ne ima slobodno kretanje, ne more da prvi sva ona prava, što su svim zamjena ustavnim zakonim. U Zadru je provokacija izvješit hrvatsku trobojnicu; provokacija klicanje: Živio!, provokacija je izlet; provokacija je obstanak i djelovanje hrv. družtva; provokacija je hrv. pučka škola, hrv. gimnazija i t. d.!

Da ublaži dojam smione, pogibeljne urote i dogadjaja po noći, kad su mirni hrv. izletnici ili dočekani beštijalnim poklicim, zviždanjem, te progonjeni pogradskim ulicam izprebijani i vriedjani, „Dalmata“ navajuje na nekoliko šibenskih mladića, koji su mirno sa izletnicim došli u Zadar, gdje nisu dali ni najmanjeg povoda kroz cio dan, da se tko na nje potuži. Pri njihovom odlasku iz Zadra u ponedjeljak večer dosta je bio pozdrav: Živio! i da se nadje čitava banda na okupu, da na „živio“ odvrati svakojakim riječtinam i zviždanjem. Takovo ponašanje šibenčana bilo je za „Dalmatu“ namjerna organizirana provokacija i da u Zadru nastane reakcija i da hrvati predobiju obćinu! Očito je, da su gospodari „Dalmate“ izgubili glavu, pa, da zabašure grozote zadarskih odnošaja, napunjuju mu stuppe takovim glupostim. Ljudi koji odlaze provociraju reakciju proti svoju četiri prijatelja vojnika, koji su ih pri odlasku pozdravljali! „Dalmata“ prenučava i izvrcie stvari, kad govori o napadaju na vojnike, od kojih dvojica leve ranjena od fanatizirane svjetine. Odbijamo lažnu, infamnu klevetu, da su šibenčani provocirali, da su vrie-

djali ikoga, kako veli „Dalmata“. Ove njegove laži ne mogu da zabašure ni ublaže duboki dojam, pravedno ogočenje svijih hrvata u Dalmaciji i van nje radi neprestanih krvavih napadaja, proganost i uvreda, kojim su izloženi svedjer zadarski hrvati, ogromna većina zadarske obćine, od strane ruje zaštićene od vlasti. Na sve ovo osvrnut ćemo se u dojdjućem broju.

Naši dopisi.

Trilj.
Držan je sastanak velike istočne Krajinje, kojemu je prisustvovalo sedamdeset predstavnika pojedinih odlomaka. Jednoglasno zaključilo se željno ustanovljenje nove obćine na Trilju, kojoj pripada 21 glavarski odlomak sa više sela od 12 župa sa 18.000 stanovnika. Većina tih sela od sadanje Sinjske obćine udaljena je od 30 do 40 kilometara krševitih puteva. Dakako sva ova velika Krajina sada je zastupana od jednoga obćinskog prisjednika kao šestog i 5 vješnika, a i ovi joj bijahu dati po milosti Pipe i Varde, koji su sve u onoj obćini. Zato danas ova velika Krajina jednodušno vapije i pita: a gdje su naše pravice kô i drugim što su bliži obćinskom Uredu.

Nu, razlog već zove i vrijeme je kucnulo, da se eto i ova biedna istočna Krajina sebe sjeti i sama za sebe se pobrine i otrese od nemarnih ljudi, koji se nisu niti će se ikad zauzeti za ove svoje podalje obćinare! Stavljamo na srce našem Vitezu, da i on uvaži želju na dobrobit ovoj vapijućoj Krajini, da se ista sama napokon oporavi trudom svojih vlastitih sinova. Isti Gosp. Vitez veoma dobro zna, da po „njegovom“ za ovu veliku istočnu Krajinu“ maćuhinskom Upravom od preko punih 37 godina načelnikovanja, nije mu moglo, do njemu marilo uspjati da baš i pribra štogod za tju učini, premda je to bio dužan, a to možda radi velike dalečine, te mislimo, da će i on poduprieti naše skroz opravdano nastojanje.

Do sada ova krajina nije imala nikakve koristi od obćine sinjske, nije bila obranjena od poljskih i brdskih kvara, nastrtjivosti poplavlanih voda, koje tamane usjeve i pašnjake i puteve na štetu čeljadi i odgoja marve itd. Radi toga je ova Krajina jednodušno odlučna dapaće i primorana da se sama pomogne, pokrativši duga putovanja za čeljad i marvu, a da na bližem ubavom mjestu nadje i ljepšega odmora za sebe konja i voka. Inače materijalno propada, plaćajući sve obćinske danjke, a ne vadeći nijednog njihova ploda, t. j. dužne zaštite od sadanje daleke sinjske obćinske Uprave u pogledu čeljadi i marve. A baš žalostno je ono dugo putovanje što za svaku malu stvar muško ili žensko, staro ili mlado i nejakô, od obćine pozvano, ili radi marvinskih certifikata itd. moraju uložiti, neki od 3 do 4 konaka a sa marvom i više a osobito u doba slabih vremena.

Ženska uzgoj.

Napisala Anna Vertna. Staljijskog prevoa S. Z.

Velika reforma uzgoja žene jest jedan od najvažnijih pojava XIX.oga vjeka. Smjelo ustajanje proti predrasudi zajedno sa izkustvom i zdravim smislom, urodi zaključkom: da žena naučna i razborito uzgojena, imade velik i nepropran upliv na društveni napredak, i na krilu majke može doisto da počiva budućnost jednog naroda. Misliitelji i pjesnici izrekôše i opjevâše ove istine, koje bijahu malo po malo primljene sa strane prava i pravčnosti.

Danas svi, malne svi su uvjereni da je duh žene jedna sila stvorena Bogom, koja se obuhiti ne da; jedna luć od njeg samog nazgana, koju nitko ne ima pravo da utrie. Ali ono je jedna sila, koja ne će da bude odvrâćana od svoje svrhe, jer u tom bi slučaju nješta mjesto stvarala; jest jedno svjetlo što ne podnosi vjetra protivne struje, što bi ga podupnu iztrošilo, oduzevi mu moć osvjetljavanja.

U ovom vjeku žena je označena: „biće jednako čovjeku i ako različno njemu“.
O duhu žene tvrdi se: da je vrhovni sudac obzirom na čuvstvo i u svem onom što se odnosi na tajstvene pokrete najbožanstvenije strane duše. Htjele su se sjediniti dvije velike sile svestovne: čovjek i žena. Počutila se je potreba dopune ovog sredstvom one. Javna savjest složila se u tom, da žena, koja — kako nam povjest kazuje — uvijek težila za slobodom, uzimade pravo da ju iste, za koliko priroda hoće da ona stupa drugčijim putem, nego li čovjek.

U srcu i duhu vaspitane žene imadu u velikoj česti zametak i razvoj obitelji i vjera, koje bô, su potrebe srca. Od tog nastaje nužda ožbiljne naobrazbe i odgoja žene. A društvu, koje se množi i napreduje osobito zaslugom umlja, našlo je razumnim, pravednim i korisnim, da pruži ženstvu način, na koji će uzgajati svoja moralna

Ovo pak do duše morao bi da i Gosp. Vitez važnim priznade, i da je absolutna potreba ustanovljenje nove obćine na Trilju. Ta Sinjani nisu nikada mislili o Tjarići, Voštanim, Rožem, Bukimirim, Jagodniku itd. Nije treba da on poručuje narodu ove velike istočne Krajinje ono, što je za poruganje i uvriedu, t. j. da je dosta, što će im poslati oko 40 vagona spuga da njima sami odlomci istočne Krajinje spugaju poplav i jaruge, koje im tamane usjeve, ruju oranice i puteve itd. Na to bi mu premda i neuki, mogli odgovoriti, da bi i oni mogli njemu poslati dvaestak vučija čiste Triljske vode iz Četine, da operu on i njegovi Pipe, Varda i družina oči od suza, pa neka pogledaju i liepo vide, koliko su ovoj krajini dobra učinili i za sobom ovomu narodu svojim upravljanjem ostavili? Onako im Bog pomogao!

Split.

U Vašem cienj. listu bilo je, čini mi se, još jednom govora o „Hrvatskom Domu“, što se ovdje gradi, no ne će bit s gorega, ako pripomenete još i ovo: Za „Hrvatski Dom“ morao se je naći takav položaj, koji bi bio svakome na oku, a najviše strancu. Nadjeno je pak mjesto, koje se mora, tako rekuć, tražiti sviećom. „Hrvatski Dom“ se nalazi naprama pošti, upravo kao zgriječen izmedju kuće Duplančića i stare mesarnice. Na pročelju nema nego nekoliko prozora, a sa strane zatvoreno! Mnogo se ovdje govori o tome, zašto se tu baš ta zgrada gradi, a ima ih, koji govore, da je tu bilo privatnih interesa. Bilo kako bilo, položaj je skroz nezgodan, njegov izbor uprav nesretan. Pokojni profesor Bezić bio je mnijenja da se kupi vrt Karamana, a tu je bilo mjesto na pretek, na oko svakome, kao blizu poglavarstva. Tu je moglo biti i liepo dvorište za vježbe Sokola i Vatrogasaca. Bilo bi doduše zapalo malo više, ali bi bilo barem pristojno za jedan „Hrvatski Dom“.

Franjevci grade novi samostan, koji će biti krasan. Pročelje mu ima do 14 prozora. Kopajući temelje, našli su na sumpornu vodu, koju su dali analizirati. Nadjeno je, da je bolja od one Nageyeve. Govori se sada, da Franjevci misle otvoriti kupalište, a neki opet vele, da skup privatnika misli unajmiti vrelu na svoj račun. Bilo bi doista potrebno, da se otvori to nadjeno novo kupalište, pošto u Nageyvu nema nikakve udobnosti, nikakva reda ni konforta. Koji put valja čekati po dva-tri sata, dok te dodje red za kupanje, premda si unapried platio banje i utanaćio sat. Nagy je sagradio novu kuću za unajmljivanje soba gostima, koji se kupaju, ali je malo da ne čielu kuću unajmio privatnicima, a ostavio za goste samo 3-4 sobe, tako da moraš u nestašici sobe, odmah poslije kupanja onako opotan kući. Mjesto da se izliečiš, lako da se i grdje razboliš.

Manjkavosti ima dakle dosta, a Split je

svojevsta, izgubiv jaz izmedju prošlosti zamračene neznanjem i predrasudom i sadašnjosti, koju napredak svakdan sve više razsvjetljuje živim i blagotvornim svjetlom.

Čini se san spomen na doba, u kojem filozofi i pjesnici zvaahu ženom sad angelom, a sad demonom; u kojem svecielo društvu scienito ju namigušom ili bezazalnim djetetom, predmetom čovjekove dragosti, a na posljedku ništavim po Voltairu.

Iza čuvstva ponosnog premoćta, prezira, zaštite i poklonstva, uvriede i poruge, sada je za ženu nastupilo čuvstvo poštovanja, pažnje i ljubavi iskrene i plemenite. I opominjemo se čuđom vremena, u kojem se je na koncilima ozbiljno nabacilo pitanje: da li žena ima jednu dušu.

Za onog koji misli i osjeća, žena je jedno biće jednako čovjeku, i ako različno od njeg. No obće je poznato, da vrijednost dvaju bića ne dolazi iz njihove jednakosti, da li istom iz razlikosti što obstoju medju njima, i da je priroda, koja je čovjeka odredila da živi sa ženom podala jednom i drugom različna čuvstva, sposobnosti i djelovnosti sa primjerenim pravima i dužnostima.

Savremeni čovjek hoće da u ženi vidi drugaricu; t. j. jedno biće, koje poput njega posjeduje darove srca i uma; koji će poput njega imati u duši čvrstava i razvijena čuvstva: dobrog i liepog. Što mari, ako ova svojstva djeluju u jednom i drugom sa kakom razlikom?... Nije li zakon razlikosti temelj svestovnjega?... Što mari, da je u čovjeku u obće razum vladan računanjem i osobnim protibokom, a u ženi čuvstvom i strašću? Čovjek prosudjuje promišljanjem, žena instinktom. Čovjek vidi istinu; žena ju osjeća. Čovjek je orazumljen razborom, žena inspiracijom. To, što je čovjeku pravednost, za ženu je gotovo uvijek milosrdje; filozofija žene jest filozofija čuvstva, ženino srce težu izključivo ljubezljivosti, tako da u njoj ljubav premda obitelji u obće nadmašuje ljubav prema domovini i čovječ-

grad, koji zahtjeva, da ovakove uredbe budu na obće zadovoljstvo, a ne da se žuju svako toliko tužbe i prikori.

Vaša se „Hrvatska Rieć“ ovdje uvijek očekuje i čita s velikim zanimanjem, samo što prekasno dolazi, pa Vam preporučujem, da uredite opremu na način, da list što prije stigne u glavnijsa mjesta pokrajine. K. N.

Gjeverske.

Sa ovdješnjim C. K. Financijsalnim odjelom upravljao je vodja Jovan Bjegović i to više vremena i pokazao se revnim, da Bog očuva! Nebi jedne propuštao, gdje bi mu ruke došlo. Lanjske godine, blizu 40 dozvola sadjenja duhana kukavim ljudima sakrije, i povrahi ih nadležnoj vlasti, poručujući ih, da su neki odselili u Ameriku, nekim umrli članovi obitelji, te da ne mogu dalje gojiti duhan, a neki da se zahvalli.

A rećeni ljudi su bili upravo oni, koji su i nagrade primali za dobre vrsti duhana.

Došlo napokon vrijeme da se dotičnim pridaju dozvole, ali neki ih ne primaju. Puni čuda, tim više što primili nagrade, a dozvola nemađu, pitaju oni za razlog vodju Jovana. Ovaj okrenuo u što čuda pa ih miri, a nezna ni sam kako, jer kratak. Ožalošćeni ljudi odoše do dotičnog činovnika reziže duhana, da ga pitaju za uzrok, ovaj im odgovara „Ta ti si odselio, a ti si se zahvalio, tebi umro taj, onom drugom onaj itd.“

Začudili se ljudi u velike, pa ništa već gledaju jedan drugoga, kao da su već nešto naslućili. Kad se gosp. činovnik osvjedočio da to nije drugo već intriga nekolicine zlobnika, povraiti ljudima dotične dozvole, i odoše blagosivajući ka, i dižući ga u devetera nebesa, a prokljinjući kapa Bjegovića, koji se zna uplitati u politiku, kao orudje u rukama stanovite klike.

Čujete i goru! Tu skoro, a to će biti bilo jamačno prigodom zadnjih političkih izbora, četverici poštenih i neprikornih gojtjelja zadržali dozvole a dade ih prekršiteljima, kojim je bilo zapriječeno gojenje duhana. Moj ti Bjegović reče ovim zadnjim: „nebojte se ništa, ja sam gospodar, a kad poneseš duhan na vagu, odazovite se pod tim i tim imenom. Neka čitajte listu prosude, što se je moglo svega žiti i izleći, osobito onim siromašnim ljudima, kojim je bila sakrivena dozvola. Da im se je ušlo u trag, okrivilo bi ih se, da su duhan izkriomčarili, pravednim moglo im siromašno stanje propasti. Nego hvala budu gospodinu činovniku, koji je vješto intrizi na rep stao i stvar kraju doveo.

Idemo da vidimo, što će reći na ovo nadležna financijsalna vlast, a osobito gosp. nadzornik Heinz, kad mu dotični činovnik stvar prijavi.

Čovjek ima moć, žena ima pravo. I sve to pravo, je u naravnom redu stvari. Ovo ne utvrđuje ni premoć ni podčinjenost. Ovo sada čovjek osjeća i razumije, te u ženi ne će da vidi ni robljinu, ni kumira, ni služavku, da li drugaricu. Drugaricu sposobnu da ga shvata, da vrši blagotvoran upliv na njegovim umom i energijom; kadru da u njemu uzdrži smjelost, čin ljubavi i samozataje u neutješnim časovima; kadru da primi u svoje uvjete otvoreno srce, svaki nutarnji izljev, da u njem tješi bol dvojbje, težkobu nezadovoljstva, tuge razočaranja.

Današnji čovjek zna cijeniti vrline žene, i u njoj nalazi valjanu pomoć, savjet, bodrenje i odmor. On hoće da vidi svoju ženu vladateljicom, kraljicom obitelji. Ali jednu vladateljicu, jednu kraljicu posve novovjeku, koja nema ni koje nalikosti sa ženom i majkom prošlih vremena. Zašto bo, ideal obitelji kao onaj žene, danas je sasma drukčije od onog, što si predstavljahu naši predjedovi, koji u uvjerenju svoje premoći bijahu okorjeli, drzki i siloviti? Onda je majka obitelji morala sjediti na ognjištu, predčući zajedno sa kćerima i služavkama, otuđena svem onom, što ne bijaše kućni posao. Ali novovjeku žena ne može i ne smije biti prosta pepljuga; stvor ponizan i trpljiv od zaboravljivosti same sebe. Živeći usred neprestanih tekovina znanosti, njena nezalnost sada bi bila griehna i kobna. I ona imala svoj pravi dio naobrazbe, koja se valjanom pripravom proteže na sve žene prema različtom socialnom stupnju.

Pouka spojena sa razboritim odgojem ne zatire djelovnosti ni prijatnih ženskih vrina, kako to neki misle, čineći od žena ukočene sveznadarke. Dabome, sasva dobra stvar može se pokvariti, pa je moguće da obuka urodi ponosom. Nu ovo se događa onom, koji je po naravi lišen zdravog smisla.

Lud je strah onog, koji misli da obuka može da poinači čuđoredne žene; odsudjivja je

Viesti

Tropikalna vrućina. Ima već puna sedmica dana, što vladâ nesnosna, uprav tropikalna vrućina. Toplomjer u hladu bilježi 28 do 30 stupanja R, a na suncu preko 40. — Ovakove vrućine malo tko pamti. Svak u obće vapije za kišom, za razhladicom. —

Radnje za stratifikacijonu postaju americkanskih loza već su započele. Postaja će bit podignuta u blizini obćinske klaonice, jer se ustanovilo, da je tu za tu svrhu najzgodniji položaj. Kuća će bit izgradjena po najnovijim zahtjevima, a što je najglavnije, bit će pristupačna vinogradarima i s kopna i s mora.

Dolazak domobranksih pričuvnika. U utarak po podne dolazi dvama parobrodima nešto preko 400 domobranksih pričuvnika iz Zadra, pozvani na vježbe u oružju. Drugih 400 u ponedjeljak primaju odiole ovdje u Šibeniku, tako da će njih 800 uz one, koji su u Šibeniku od posade, krenuti poslije četiri dana na glavne velike vojničke vježbe u južnu Dalmaciju.

Obiljetnica bitke pod Livnom slavi sutra domobranksa regimenta bi. 23. kojoj pripada i mjestna posada.

U „Ubožkom domu“ započele su također radnje za proširenje pomješka potrebita za pučku kuhinju, koja će počet djelovati 1. im rujna o. g. U savezu s tim djelovanjem obćinsko Upraviteljstvo izdalo je oglas, kojim se od tog dana zabranjuje svako prosjačenje po gradu.

C. K. šumski nadzornik? Seoski glavur u Krapnju primio je službenu dopisnicu sa sledećim sadržajem:

Šibenik 19/VII. 1907.

„Dojdjući ponedjeljak 22. o. mj. dolazim „tamo radi pošumljenih prostorija, Dočekati ćeš me sa brodom na vozarići u jutro na 5 sati. Od c. k. Kotarskog šum. Nadzorništva Pelicarić.“

Glavar našao brod i dva čovjeka te čeka „nadzornika“, ali njega nema. Pita, koji je to šumski komesar. Bi mu odgovoreno, da u Šibeniku šumskog komesara u obće niti nema.

Još jedna:

Seoskom Pristavu

Milišići Niki

PRIMOŠTEN.

Šibenik, 23/VII. 1907.

„Dojdjući petak 26/7 t. g. ako li bude liepo vrijeme pričekajte me u jutro na dolazku parobroda. Obznanići ćete seoskog glavara u „predmetu“.

Od c. k. Kotarskog šum. Nadzorništva

Pelicarić.

Sudbeni ex-pisarčić i izsluženi financier hoće da bude i šumski Nadzornik. Ništa tu.

predrasuda onog, koji tvrdi, da nauk i znanje mogu ženu odvrnuti od obiteljskog posla i ugodnosti.

Žena u Englezkoj, gdje se već odtrag petdeset godina pojavi prvi komit probudjaj poferjan kao da električnom strujom, obidje brzo sva mjestâ, jest vrlo naučna i vrlo razborito uzgojena, a u isto doba je dobra kućanica.

Američka žena u velikim zavodima New-Yorka, Pensilvanije... nauča poštovanje prama kući označenom od obitelji i dužnosti, od kojih zavisi domaća sreća, te u isto vrijeme uču se upoznavanju znanosti, umjetnosti i književnosti. U sveučilišnim zavodima Oxforda i Lambridga, žena se usposobljuje u umjetnosti i znanostima, nu zato se ne lišava svojih plemenitih vrina, niti zaboravlja niti prezire kućne poslove. Dapaće je pažljiva i radina kućanica; u obitelji zahtjeva strogu izmjenu moralnih pažnja i ne trpi zlih strujera. A vani kuće zabranjuje svojim zabave i prizore takve, koji bi mogli povriediti čestitu i zdravu čuđorednost.

Tako je žena ovdje kao u Americi držana u visokoj cieni, te je često moćnija u pouci od samog čovjeka, zaokupljena poslovima u trgovini i industriji. Sjajan je novi ideal žene, pozvana da slobodno izjavlja svoj duh u svakoj djelovnosti primjerenoj njezinoj naravi. Tko bi porekao da čim više žena naobrazuje svoj duh, tim prije nestaje njene nezalnosti i više obiljno uzima život u njegovoj svrsi i u njegovim dužnostima i postaje sve to krepostnijom?... Žena razborito poučena i uzgojena osjeća u svojsvoj miloti poeziju obitelji. Sladku i zdravu poeziju, koja se ne sastoji u vrtoglavičnim zamislijama, u grozničavim strastima, u sanjama taštih i praznih ideala, u praznini bezgraničnog prostora razočaranja. To je poezija što se sakuplja u malim skromnim stvarima, poezija skrivena i ugodna, kojoj je žena prava nadahniteljica; to je poezija doma i obitelji.

Hoće da mu na raspoloženje stoji seoski glav-
ar sa barkom, vozačima a la macca, jer ne
će da prizna pravo zahtjeva, da se ljudi plate.

Što mu služi glavnik kod pregledbe pošum-
ljenih prostorija? Li možda još ne zna gdje su,
koje su te pošumljene prostorije?

Al gdje bi to išao učiti i tražiti finčuka-
sti, šumski nadzornik, kad mora neprestano
misliti na svoju lepu figuru, koju čini gdje se
god pojavi, i kad mora da se toliko muči u
podpunjivanjem novog izdanja „galatea“?!

„Sconosciuto“ — Grbelja. Ovako čistom
talijanštinom pošarski listonoša u Sepurinam,
— podučim od tamošnjeg pošte odpremača —
popraćuje pisma, povraćena strankam, uslied
nepoznatog naslova.

Velimo „poduččen“ jer poznamo dobro re-
čenog listonoša kao mladića neizkusna — sina
siromašnog težaka — koji nezna ni beknuti
talijanski i jer nam je dobro poznato, da se
je dotični pošte odpremač kroz ovo vrie-
me njegovog boravka u Sepurinam, odli-
kovaao, podučavajući tamošnjim nezrelu mladež u
pjevanju talijanskih pjesmica. — Čestitamo
Ravnateljstvu Pošta i Brzjava na tako vried-
noj sili pošt. odpremača, dok dotičnom pošt.
odpremaču dovikuemo: Svaka siša za vremena,
..... „ič“.

Nova adresa. Primamo: Ovih dana je
poštanski ured u Šibeniku poslao mjestnoj po-
krajinskoj bolnici list pod naslovom „Schlach-
thausverwaltung“. (Što zbilja? opaz. Ured.)

Posveta barjaka „Hrvatskog Sokola“
u Senju, dne 25 t. mj. Razopred svečanosti:
sibota dne 24. kolovoza 1907. Posle podne doček
bratskih družtava; u 9 sati na večer obhod,
podoknica i pozdrav kumi; nedjelja dne 25.
kolovoza 1907. u jutro u 6 sati budnica, u
9^{1/2} sati prije podne doček bratskih družtava i
gostiju; u 10 sati prije podne u stolnoj crkvi
sv. misa zatim glaslovo i razviče zastave na
Zvonimirovom trgu; u 11 sati prije podne za-
jednički pokus za javnu vježbu i sjednica iza-
slanika glede ustrojstva župe; u 1 sat po podne
zajednički objed; u 4 sata po podne javna
vježba, iz toga Pučka zabava.

Iz novinskog svijeta. U Brodu počeo
izlaziti novi tjednik „Materinska riječ“ stoji
na programu hrvatsko-srpske koalicije. — Kršćan-
sko-socijalna radnička sveza izdavat će mje-
sečno dvaput „Zemljoradnik“, kao glasilo sveg
zemljoradničkog udruženja.

Starčevićanski kandidati u Lici. Gospi-
čki „Starčevićanac“ preporuča u posebnom
članku u broju od 1. o. mj. Davida Starčevića
i Josipa Gržanića kao starčevićanske kandidate
među ostalim piše: Mi Ličani često pomišljamo
na sina kršne nam Like, na našeg Davida.
Često spomenismo i njegovu u borbi druga,
Gržanića Josu. Jedan tvrd Ličanin, drugi po-
nosan Primorac. Kad se radi o slobodi Hrvata,
njih ni jedan ne će se neprijateljno rođa
hrvatskoga ni pokloniti, a kamo li ukloniti s pu-
ta u času borbe. A takovih nam muževa tre-
ba danas više, no ikada. I za tu je pala
kano sama od sebe misao, koji svi skupa pri-
grlisimo, i stvorismo čvrstu odluku: Kod pre-
stojećih izbora za sabor, postaviti čemo za kan-
didate i birati složno: Davida Starčevića za
kotar Gospić i Josipa Gržanića za kotar Pe-
rušić, a i u tu svrhu sazvana je javna skup-
ština u Gospiću za dan 4. kolovoza t. g.

**Mirovina bivšega bana u dobrotnorne
svrhe.** Bivši ban gospodin dr. Teodor grof
Pejačević odredio je, da se mirovina, koja mu
pripada kao bivšemu banu kraljevina Hrvatske,
Slavonije i Dalmacije, te koja iznosi godišnjih
8000 kruna, upotrebi za ustrojstvo stipendija,
koji će se podjeljivati hrvatskim mladićima,
koji će se kane posvetiti glazbenoj, slikarskoj ili
kiparskoj umjetnosti, a kasnije, kad bude već
nekoliko takovih stipendija oživotvoreno, i onim
hrvatskim mladićima, koji će se posvetiti teh-
ničkim i medicinskim naukama.

Pomen Pavlinoviću. Na 29. rujna na
Sv. Mihovila, u bajnoj Podgori, u otačbini ne-
umrlag našeg junaka Don Mihovila Pavlinovića,
u tihom groblju sv. Tekle, otkrit će se njego-
vo mramorno poprsje, djelo vrlo hrvatskog u-
mjetnika g. I. Rendića, a to po zaslugi neum-
nog i tiesnog prijatelja pokojnikova vrloug
Mons. D. Frane Bulića, kad se nije moglo pri-
godom dvadesetogodišnjice njegove smrti, na 18.
svibnja t. g., radi izbora u pokrajini. Slava
Pavlinoviću!

**Treći kongres jugoslavenskih književ-
nika u Dubrovniku?** Čitamo u sotijiskom
„Denu“: Društvo bugarskih književnika i no-
vinara razasalo je na sva jugoslavenska družtva
književnika i novinara upit, gdje će se obr-
žava treći kongres jugoslavenskih književnika
i novinara. Društvo bugarskih novinara pred-

laže, da se kongres obrdžaje početkom listo-
pada ove godine u Zagrebu ili u Dubrovniku.

**Financijski ravnatelj Hočevar gazi za-
kon.** Pomoćnik P. podnio molbu za dopust
na predsjedništvo financijske uprave. Molba
je bila napisana hrvatski, što mu je to kao
Hrvat, kao građaninu i kao činovniku ove
hrvatske zemlje sveta dužnost i što je u duhu
temeljnoga državnoga zakona. Ta je molba bila
riješena hrvatski, te poslata na podpis ravnate-
lju Hočevaru. Nu ovaj razkida hrvatsko rie-
šenje i daje učiniti talijanski. Ovim je Hoče-
var pogazio § 19 temeljnoga državnoga zakona
Ako seljak pogazi koji § zakona s njim od-
mah pod obtužbu, a zar je Hočevar nad za-
konom? Ako će viši gaziti zakon, onda će biti
slobodno i nižim.

**Kandidat za djakovačku biskupsku slo-
licu.** „Narodna Obrana“ donosi iz Beča ovu
brzojavku: Djakovačkim biskupom ima biti ime-
novan novosadski župnik dr. Pavao Amon, za-
grizhen Košutovac i šovinistički Magjar samo za
to, što znade vrlo dobro hrvatski, pa nadoda-
je: Koliko god je dr. Pavao Amon poznat kao
uman i inteligentan svećenik, ipak protestujemo
protiv ovog novog magjarskoga prezivanja već
radi toga, što Hrvatska želi vidjeti na stolici
Strossmayerovoj njegovog prijatelja i učenika
prev. g. dra. A. Voršaka. Nama ne treba ni
dra. Amona ni kog druga, nego ostane samo
u N. Sadu, gdje mu je pravo mjesto.

**Za gradnju Botičeva spomenika u Dja-
kovu.** U nedjelju na večer priredili su hrvatski
djaci trga Djakova zabavu za gradnju Botičeva
spomenika u Djakovu, koja je posvema uspjela.
Bilo je liepa prihoda. Čestitamo!

Hrvatski bani i ministri od god. 1868.
do danas. Od postanka nagodbe bijahu hrvatski
bani ovi: ban Rauch od 8. prosinca 1868.
do 26. siječnja 1871., ban Bedeković od 17.
veljače 1871. do 1872., locumtenens Vakanović
od 17. veljače 1873. do 20. rujna 1873., ban
Mažuranić od 20. rujna 1873. do 21. veljače
1880., ban Ladislav grof Pejačević od 21. ve-
ljače 1880. do 4. rujna 1882., potonje godine
i komesar Ramberg; od 1. siječnja 1883. do 17.
lipnja 1903. Khuen Herdevary; od 17. lipnja
1903. do 26. lipnja 1907. ban dr. Teodor grof
Pejačević. Za isto vrijeme bili su ovi hrvatski
ministri: Bedeković, Petar Pejačević, Koloman
Bedeković, Emerich Josipović, Cseh, Tomašić,
Kovačević, i sadašnji ministar „proti Hrvatskoj“
Gejza Josipovič.

† Slavoj Jenko. U utorku na 6 t. mj.
je umro Slavoj Jenko bivši hrvatski zast. Istre.
I tako se je preselio u vječnost opet je-
dan od boljih rodoljuba a baš onda kad je,
nakon mnogih bridoga i kušnja mogao bar ne-
koliko uživati mira.

Slavoj Jenko doživio je 56 godina života.
Pred mjesec dana još bijaše čil i jak, činio se
je pomladjen za deset godina.

Rodio se u Trnovom, učio je škole tamo,
pak u Ljubljani i na tehnički u Gracu. Bio je
uvijek gorljiv slovenski rodoljub, pisao je vrlo
lepo svojim narodnim jezikom, bio je izvanredno
oštra uma.

Još mlad, bio je preuzeo, nakon smrti
svačega Sabeca, trgovinu u Podgradu. U toj
novoj postojbini radio je neumorno za svaki
boljak naroda. Bio je ponovno načelnik občine,
a imao žalibože dosta protivnika, među timi i
službenih ljudi osobito u prvnašja vremena, kad
je tako reknut pri svakom spisu što je dolazio
od oblasti, trebalo braniti pravice narodnog je-
zika; a u tom je Slavoj Jenko bio neumoljiv i
neprihiban branitelj naroda.

Od god. 1885. kroz više godina bio je
zemaljskim zastupnikom Voloska-podgraskog ko-
tara na saboru istarskom, te kao pravi čovjek
i drug vršio dužnosti zastupnika i člana kluba
manjine.

Od nekoliko godina pustio se je Jenko
javnog rada zastupničkog i načelnštva občine,
prisiljen na to težkim obiteljskim brigama.

Ali ni tada nije prestao raditi i savjetovati
u ne toliko javnim, al ipak vrlo korisnim stva-
rima.

Posujilnica i Narodni Dom u Podgra-
du gube u Slavuju Jenku prvog pokretača,
tamošnja gospodarska zadruga jednog od naj-
umnijih prvaka. Svaki koji se je do njega obra-
ćao, našao bi u njemu, vještog i mudrog sa-
vjetnika.

Slavuju Jenku. slava i pokoj vječni!

Poziv na predplatu. Predao sam u štam-
pu nakladne „Prve hrvatske dioničke tiskare
u Osijeku“ knjigu pripovijesti: „Zapisci sa sela“.
Knjiga je ukrašena sa preko dvadeset vrsnih
ilustracija. Predgovor knjizi napisao je slovenski
spisatelj dr. Fran Ilesič. Cijena je knjizi broš-
iranoj 1 K 20 fil., a uvezanoj u platneno orig.
koricu K 2-50, s poštarinom 20 fil. više, a šalje
se samo onomu, koji novac unaprijed pošalje

ili naruči knjigu pouzecem. Knjigu odprema i
prima preplatu: „Prva hrvatska dionička tis-
kara“ u Osijeku, gornji grad, Kapucinska ulica
br. 8. (Slavonija). Rudolfo Franjin Magjer.

Za uredjenje siromaštva u Šibeniku.

(Nastavak)

Upravni Odbor.

Čl. V. 1. Upravni odbor sastoji se od 9
lica koja izabiru između sebe Predsjednika, Bla-
gajnika i Tajnika i njihove zamjenike na godinu
dana.

2. Upravni Odbor upravlja imetkom Ubožkog
Doma; zaključuje o svim predmetima koji se od-
nose, prema ovom pravilniku, na poslovanje i
cilj Ubožkog Doma; rješava molbenice siromaha;
dijeli podpore u jelu, stanu, odjeću, iznimno i u
novcu; prima doprinose i milodare te doznajče
izplatu svih izdataka; daje uz primku potrebna
novčana sredstva preko dotičnih blagajnika i
upravitelja nadglednim odborima kuhinje, bolnice
i t. d.; sastavlja preko svog blagajnika mjesečne
račune primitaka i izdataka, godišnja izvješća
kao i proračun i bilanac godišnjega poslovanja
c. čemu se izvješćava u skupnoj sjednici prvom
polovicom Siječnja.

3. Po jedan primjerak odobrenog godišnjeg
izvješća o poslovanju i računima dužan je upravni
odbor porazdieliti svakom dobroćinitelju.

4. Svaki član odbora imade pravo da na-
gleda vođenje posala, da u sjednicam razpravlja,
glasuje, bira i bude biran.

5. Odbor odlučuje u sjednicam, koje uz
određeni dnevni red sazivlje ravnatelj ili koja-
mudrago dva odbornika.

6. O sjednicam se vodi od tajnika ili kojeg
drugog odbornika posebni zapisnik u knjizi sjed-
nica, te se isti potpisiva od svih prisutnih.

7. Valjane odluke su one koje su primljene
većinom glasova u sjednicam gdje je prisutno
barem pet odbornika.

8. Upravni odbor može zaključivati o iz-
datcima do najvišeg iznosa od 400 Kruna, za
veće iznose predsjednik ili njegov zamjenik treba
da pismeno sazove sjednicu svih 21 odbornika
Ubožkog doma.

9. Za Upravni odbor odnosno za „Ubožki
Dom“ potpisuje predsjednik i blagajnik ili nji-
hovi zamjenici. Prema oblastima zastupa ga pred-
sjednik.

10. Blagajnik upravnog odbora vodi bla-
gajnu Ubožkog Doma, te je dužan nadgledati
novčano poslovanje koli pučke kuhinje toli
bolnice i zakloništa. U tu svrhu on mora od
dotičnih blagajnika svakoga mjeseca dobiti
mjesečne račune i iste pregledati, a na svršetku
godine dužan je sastaviti obračun celoga poslo-
vanja.

Svaki primitak i izdatak dužan je blagajnik
unieti u blagajničku knjigu i istu podkriepiti sa
dotičnim potvdram i namirama.

Nadgledni odbor bolnice i zakloništa.

Čl. VI. 1. Ovaj odbor sastavljen je od pet lica
i rukovodi sve posle koje se odnose na zaklo-
nište i bolnicu. Osobito čestim pregledavanjem
izdruži pomoću osoblja za to odredjena, red,
čistoću i disciplinu u kući te o svim poslima
i potrebama izvješćuje upravni odbor.

2. Nadglednici, do potrebe, izaberu između
sebe Upravitelja i blagajnika bolnice i zakloništa
odnosno i njihove zamjenike. Blagajnik je dužan
u svojoj knjizi upisati svaki primitak i izdatak za
zaklonište i bolnicu te čuvati dotične potvrde
i namirnice, a svršetkom mjeseca podastrijeti sve
to upravnom odboru.

3. Upravitelj nadgleda sve što je potrebno
za uzdržavanje kuće i nastoji da se od svakoga
poštuje nutrnji kućni red, te kazni prekršitelje
prema Čl. XII.

4. Upravitelj i blagajnik odgovorni su za
rukovodjenje novca njima od upravnog odbora
predana.

Nadgledni odbor pučke kuhinje.

Čl. VII. 1. Nadgledni odbor pučke kuhinje
sastoji se od 7 lica, a njegova je zadaća:

a) da se čestim posjetom kuhinje, navlaš u
doba dičenja jela, uvjeri vlada li u njoj red,
čistoća i dobra posluga i jeli hrana zdrava i do-
bro razgotovljena;

b) da postavi upravnom odboru predloge koji
bi mogli biti na korist pučke kuhinje;

c) da se brine za nabavu zdrave hrane i pića
uz što povoljnije cijene, te da o tome izvjesti
upravni odbor, koji je prema tim izvještajima dužan
izabrati najpovoljnije nabavljače i dotične
pogodbe sklapat;

d) da se brine za što veće razprodavanje ka-
rata i maraka za pučku kuhinju;

e) da pregleda dnevne, mjesečne i godišnje
račune o prihodu i razhodu i o dobitku i gubit-
ku pučke kuhinje.

f) da se pobrine te svaki dan bude prebrojeno
koliko je unišio karata, maraka i gotovine u bla-
gajnu pučke kuhinje i da sve to budeju knjigam
uneseo. U tu svrhu za svaki dan će biti odre-
đen po jedan odbornik koji će pregledati poslo-
vanje pučke kuhinje.

2. Nadglednici pučke kuhinje izaberu izme-
đu sebe svoga starešinu i blagajnika odnosno
i njihove zamjenike koji će se vladati u svom po-
slovanju kako rečeno u Čl. VI. toč. 2. 3. 4. za
nadglednike bolnice i zakloništa.

Nutrnja uredba Ubožkog Doma.

Čl. VIII. 1. Uzdržavanje nutrnjeg reda Ubož-
kog Doma povjeren je milosrdnim sestricam
reda Sv. Vinka od Paula pripadnicam (matici) u
Zagrebu. Broj sestrica dodieljenih kuhinji i njeji
bolesnika, kao i broj i vrst drugog pomoćnog
osoblja ustanovljuje prema potrebi upravni od-
bor uz odobrenje skupne sjednice svih odbor-
nika.

2. Sestrica starešica kao upraviteljica osta-
lih odgovorna je prema upravnom odboru ubož-
kog doma za održavanje kućnog reda kao i
dolično čuvanje celoga namještaja. Starešica se
briga da u kući vlada mir, red i čistoća. Pris-
stuje zajedničkim molitvam zaklonjenih i njiho-
vom blagovanju; nadzire njihovu radnju; nadg-
leda prema odredbam liečnika poslužbu bolesnika
te rukovodi sve potrebno za njegu, hranu i o-
dievanje zaklonjenih, a na kraju svakog mjeseca
dužna je dati upravnom odboru preko dotičnih
blagajnika pismeni račun o svim troškovima u-
činjenim i o novcu koji joj je bio od njih pre-
dan, osim toga predaje ona svaki dan račun o
kasi pučke kuhinje kao i o troškovima za istu.

U tu svrhu vodi ona dvie posebne knjige
dnevni računa jednu za pučku kuhinju, drugu
za bolnicu.

Izvanrednih troškova njene starešica vlastna
učiniti bez naročite dozvole nadglednog odbora
pučke kuhinje ili bolnice.

Naše brzojavke.

Zagreb, 10. Boykot magjarske robe širi
se sve to više. Magjarska štampa konstatuje i
po tome raspoloženje u Banovini i zdvaja nad
misijom komesara Rakodzay-a. Njegova pod-
puna osamjetnost zadaje brige magjarskim pr-
vacima. Šire se glasovi, da će Rakodzay do
skora pokušati sve moguće, da se pred We-
kerle-om rehabilitira.

Haag, 10. Arbanaški komitat za autono-
miju Albanije upratio je mirovnoj konferenciji
memorandum, u kojemu iziće sve svoje traž-
bine. O memorandum razpravljat će se druge
sedmice.

Casablanca, 10. Uslied izvaje Mohamed
El Torresa, da on ne može jamčiti za sigurnost
Evropejaca i uslied sve veće razdraženosti u-
rođenjaka radi izvršenog bombardiranja moralo
se ovo ponoviti. Casablanca je pala žrtvom
vatre, pretvorena je u pepeo. Nad ruševinama
vije se francuzka zastava.

Tanger, 10. U Mazaganu je stanje jako
kritično. Unajmljeni parobrodi od francuzke
vlade došli su pod grad, ka ukrcaju francuze
i druge evropejce. Nove bojne ladje primile su
zapovjed da krenu pod Mazagan. Predstoji
bombardovanje i ovoga mjesta.

Hrvatska tiskara (Dr. Krstelj i dr.)
Vtasnik, izdavatelj i odgovorni urednik Josip Drezga.

PODRUŽNICA HRVATSKE VJERESIJSKE BANKE - ŠIBENIK.

BANKOVNI ODJEL

prva uložke na knjižice u kontu kredita u ček prometu; eskomptuje mjenice, finacira trgovacke poslove, obavlja inkasa, pohranjuje i upravlja vrijedne. Devize se preuzimaju nakupimlje. Izplate na svim mjestima tu i inozemstva obavljaju se brzo i uz povoljne uvjete.

Dionička glavnica K. 1.000.000

Priveva zaklada 100.000

Centralna Duhovnik

Poduzetnica u Splitu i Zadru.

Priskrbuje zajmove uz amortizaciju kotiranja, općinama, i javnim korporacijama.

MJENJALNICA

kupuje i prodaje državne papire, razmjernice, založnice, sreće, varijante, kupone. Prodaja srećaka na odročeno odplaćivanje. Osiguranje proti gubitku kod zadržavanja. Revizija srećaka i vrednosnih papira bezplatno. Unovčenje kupona bez odbitka.

ZALAGAOVNICA

daje zajmove na ručne zaloge, zlatne i srebrne predmete, drago kamenje itd. uz nakupimlje uvjete.

NE ČITATI

samo već kušati se mora

davno pokušani medicinski

STECKENPFERD

od **SAPUN**

od BERGMANNA I DRUGA, Draždjani I Feschen ml./l. od peple poznat pod imenom **BERGMANNOVA SAPUNA**

od jlijanova mleka

da se lice oslobodi od najsanih pjegica, da zadržuje bijel ten i nežnu kožu.

Preplaćano komad po 80 para

U drugotijji VINKA VUČIĆA ŠIBENIK.

NOVO I ustanovljena

Hrvatska Tiskara

u Šibeniku (ulica Stolne Orlje).

JADRANSKA BANKA

U TRSTU

Bankovne prostorije u ulici Cassa di Risparmio, Br. 5.

Vasilia zgrada.

Obavija sve bankovne i mjenične poslove; eskomptuje mjenice, daje predajimjone na vrednosne papire, kao i na robu čekadu u javnim skladistima.

Kupuje i prodaje vrednosne papire, svake vrsti, devize, inozemni zlatni i srebrni novac, te banknote i unovčuje kupovne i izdržebane papire uz najpovoljnije uvjete.

Izdaje dozname na sva glavijia tržišta monarhije i inozemstva, te otvara vreslje uz izprave (dokumente) ukrcavanja.

Prima novac na štediončke knjižice u tekući i giro račun.

Obavija sve burzovne naloge najbže i najsigurnije uz vrlo umjerene uvjete.

Posreduje i konvertira hipoteke kod prvih hipotekarnih zavoda uz najbže uvjete.

JEDNA HRVATSKA TVORNICA VOŠTANIH SVIEĆA U ŠIBENIKU

Častim se preporučiti p. n. občinstvu, poštovanom svećenstvu, crkvama, braćoština, svoji krasni uređeni

TVORNICU VOŠTANIH SVIEĆA

Kod mene se dobit mogu izvršiti, a od mnogih priznate u svim velikimama

— **svieća od pravog pčelinjeg voska** — kao i finog crkvenog tamjana.

Prodajem dobra vrecanog — po zdravlje — korisna meda Kig. po K. 120. Kupujem uz dobru cijenu u svim kolikocimama žilnog voska.

Sreća i najmanji naračbu p. n. mušterija obavljam se najspremnije, kao i uz najpovoljnije uvjete.

S veleshovanjem

VLADIMIR KULIĆ

Šibenik (Dalmacija) Glavna ulica.

JEDNA HRVATSKA TVORNICA VOŠTANIH SVIEĆA U ŠIBENIKU

Dvostrki dobavitelj N. Sv. Pape Pia X.

Johann Heindl

Vitez pap. red. Sv. Grgura i reda Sv. Grehla.

Odlisovan pečesim krišom „PRO ECCLESIA ET PONTIFICE“.

I. SREZANJAT 7. II. SREZANJAT 5. Sreznajati su najbže predmeti za slobne i slobne skladistima, ali predmeti za slobne i slobne predaju unajčena i parlamenta. Izreduje po narudžbi zavave za crkve, barokovine, i drakove. Drži gotove i izreduje po želji i prima na poruku. Izreduje i izreduje uz umjereni otmu. U zradu veliki i mali i zradu silna i kopra svih svećaka. Veliki inozemni krišom šalje se po želji banava. Uvjeti izplate najpovoljnije.

JEDNA HRVATSKA TVORNICA VOŠTANIH SVIEĆA U ŠIBENIKU

Dvostrki dobavitelj N. Sv. Pape Pia X.

Johann Heindl

Vitez pap. red. Sv. Grgura i reda Sv. Grehla.

Odlisovan pečesim krišom „PRO ECCLESIA ET PONTIFICE“.

I. SREZANJAT 7. II. SREZANJAT 5. Sreznajati su najbže predmeti za slobne i slobne skladistima, ali predmeti za slobne i slobne predaju unajčena i parlamenta. Izreduje po narudžbi zavave za crkve, barokovine, i drakove. Drži gotove i izreduje po želji i prima na poruku. Izreduje i izreduje uz umjereni otmu. U zradu veliki i mali i zradu silna i kopra svih svećaka. Veliki inozemni krišom šalje se po želji banava. Uvjeti izplate najpovoljnije.

IVAN RUDE

Šibenik — Glavna ulica

preporitca P. n. občinstvu svoj veliki izbor inozemnih razglednica i svoju bogato opskrobljenu papirnicu sa svim pisarskim predmetima.

Prodavajni se školske knjige i raznovrsni kolektari.

Veliko skladiste igračaka, galanterijske situacije, predmeta iz terakote. Najbješ izbor parli-menja itd. itd. Cene umjerene. Naredbe se opremaju svom spošnosću.

NE ČITATI

samo već kušati se mora

davno pokušani medicinski

STECKENPFERD

od **SAPUN**

od BERGMANNA I DRUGA, Draždjani I Feschen ml./l. od peple poznat pod imenom **BERGMANNOVA SAPUNA**

od jlijanova mleka

da se lice oslobodi od najsanih pjegica, da zadržuje bijel ten i nežnu kožu.

Preplaćano komad po 80 para

U drugotijji VINKA VUČIĆA ŠIBENIK.

Drogarija Vinka Vučića Šibenik

(prije A. Junakovica)

preporuča svoji bogato oskrobljeni dican raznim ljekovitim mineralnim vodama, velikim izborom najfinijih parfima i predmeta nužnih za bolesnike.

SINGER

ŠIVAIČI STROJEVA

Šibenik

PO OVOME ZNAKU MOGU SE RAZPOZNATI PRODAVAOVICE.

SINGER Ču. **DIONIČKO DRUŠTVO** ŠIVAIČIH STROJEVA

Svi drugi strojevi, koje mudro druge kate šivaič strojeva pod imenom „SINGER“, gradjeni su po jednom našem staršem sistavu, koji datuje zasluge za našim novijim sistavima za obiteljske strojeve u konstruktivji, u uporabi i u trajnosti. — Srednastice u Šibeniku kod **KARLO BAMBERGER** GALVANA ULICE

U KOJIMA SE PRODAVAJU JEDNO SINGEROVI ŠIVAIČI STROJEVI.